

Sygn. akt I UK 401/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania Uniwersytetu [...] w O.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.  
z udziałem zainteresowanej M. J.  
o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 sierpnia 2016 r.,  
skargi kasacyjnej Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Apelacyjnego w  
Białymstoku  
z dnia 19 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 1275/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 maja 2015 r., III AUa 1275/14 Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację Uniwersytetu [...] w O. (odwołujący się) wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 24 kwietnia 2014 r., IV U 846/13, oddalającego odwołanie Uniwersytetu [...] od decyzji ZUS Oddział w O. (organ rentowy) z 29 stycznia 2013 r. stwierdzającej, że przychody z tytułu wykonania utworu i przeniesienia autorskich praw majątkowych uzyskane przez ubezpieczoną M. J., zatrudnioną na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, którym był odwołujący się, stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Sądy obu instancji zgodnie przyjęły, że umowy o wykonanie utworu dydaktycznego i przeniesienie autorskich praw majątkowych zawierane przez ubezpieczoną z jej pracodawcą (Uniwersytetem [...] w O.) w okresie od czerwca 2001 r. do kwietnia 2003 r., na podstawie których ubezpieczona zobowiązywała się między innymi do wygłoszenia wykładu, opracowania i utrwalenia programu zajęć na określony umowami temat, stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Powyższe umowy objęte są hipotezą normy art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) nakazującej uznać za pracownika wykonawcę umowy o dzieło zawartej z pracodawcą lub wykonywanej na rzecz pracodawcy.

Skargę kasacyjną na powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wniósł odwołujący się Uniwersytet [...], zaskarżając go w całości.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odwołujący się wskazał zagadnienie prawne wymagające wykładni Sądu Najwyższego oraz powołał się na oczywistą zasadność skargi „wynikającą z naruszenia prawa materialnego przez Sądy pierwszej i drugiej instancji”, a także podniósł potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Odwołujący się postawił pytanie, czy umowa instytucji naukowej ze swoim pracownikiem o stworzenie utworu i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego, a także ustanowienie licencji, podlega art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, podnosząc, że dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest jednolite.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołującego się organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,

2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance występowania w niniejszej sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.), co wymaga na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość uznania skargi – na etapie przedsądu - za oczywiście zasadną (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Odwołujący się powołał się w pierwszej kolejności na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Odnosząc się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić należy, że dla jej spełnienia konieczne byłoby sformułowanie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Jednocześnie z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w sprawie nie występuje zagadnienie prawne ani nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003, nr 13, poz. 5; z 27 marca 2008 r., III UK 124/07, LEX nr 461723; z 26 lutego 2008 r., II UK 316/07, LEX nr 452455; z 16 marca 2009 r., III PK 3/09, LEX nr 829148; z 19 lutego 2014 r., I PK 264/13, LEX nr 1646093).

Z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, ponieważ rozstrzygnięcie problemu podniesionego przez skarżącego jest jednoznaczne w świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy

w wyroku z 8 października 2015 r., I UK 450/14 (LEX nr 1800777) oddalił skargę kasacyjną Uniwersytetu [...]. Wyrok ten nie przełamuje linii orzecznictwa opartej na ugruntowanym poglądzie Sądu Najwyższego o niepodleganiu obowiązkowi ubezpieczenia wykonawcy umowy o dzieło, przyjmując, że w wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znaczenie ma to, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi wynagrodzenie za wykłady wygłoszone na podstawie umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych, mającej podstawę prawną (*causa*) w umowie o dzieło, jako czynności prawnej zobowiązującej zawartej przez wykładowcę z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy (wyroki Sądu Najwyższego z 24 marca 2015 r., II UK 184/14, LEX nr 1710359 oraz z 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, LEX nr 1495840).

Odnosząc się do potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych przypomnieć należy, że obowiązkiem skarżącego jest wykazanie, że: 1) określony przepis prawa budzi poważne wątpliwość, a także sprecyzowanie na czym te wątpliwości polegają, 2) nie doczekał się wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Prezentowana przez skarżącego w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych nie spełnia tych kryteriów. Odwołujący się, wskazując na potrzebę wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, dopuszcza się jedynie polemiki ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd drugiej instancji, nie zwracając uwagi na fakt, iż Sąd Najwyższy dokonał już wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w uchwale z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46). Także konieczność wykładni przepisu art. 14 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który jak podnosi odwołujący się ma wywoływać rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie została należycie uargumentowana.

Odnosząc się z kolei do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy zauważyć, że w judykaturze przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi,

zachodzi wówczas, gdy z jej treści wynika, bez potrzeby pogłębionej analizy oraz szczegółowych rozważań, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13 LEX nr 1402642 oraz z 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (postanowienia Sądu Najwyższego z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 LEX nr 560577 oraz z 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX 1522063), czego nie można stwierdzić w rozpoznawanej sprawie.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, uwzględniając, że organ rentowy wnosił o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wyłącznie w przypadku oddalenia skargi kasacyjnej odwołującego się.